

**MEDECINS
SANS FRONTIERES**
داکتران بدون سرحد
بی سرحدہ داکتران

تحقیق اولیه داخلی موسسه داکتران بدون سرحد

حمله بالای شفاخانه تروما سنتر کندز، افغانستان
نوامبر ۲۰۱۵

تحقیق اولیه داخلی موسسه داکتران بدون سرحد

حمله بالای شفاخانه تروما سنتر کندز، افغانستان

نوامبر ۲۰۱۵

این سند تحقیق اولیه داخلی موسسه داکتران بدون سرحد از مرحله قبل، در جریان و عواقب بعدی حمله هوایی بالای شفاخانه داکتران بدون سرحد در کندز روز شنبه مصادف ۳ اکتبر ۲۰۱۵ میباشد. این بازبینی به اساس اطلاعات کارمندان داخلی و خارجی این موسسه، معلومات از منابع داخلی و خارجی، تصاویر قبل و بعد از حادثه از شفاخانه به شمول تصاویری که از ستلایت گرفته شده، ایمیل ها و ثبت تماس های تلفونی میباشد. این بازبینی جریان داشته این سند آخرین راپور داخلی از واقعه نمیشد.

این سند واقعه حمله هوایی را به اساس ترتیب وقوع زمانی مرور نموده و همچنان برای کسانی که از فعالیت های موسسه در کندز آشنایی ندارند، معلومات درباره پروژه داده شده است.

سابقه فعالیت این مرکز در ولایت کندز (۲۰۱۱ - ۲۰۱۵)

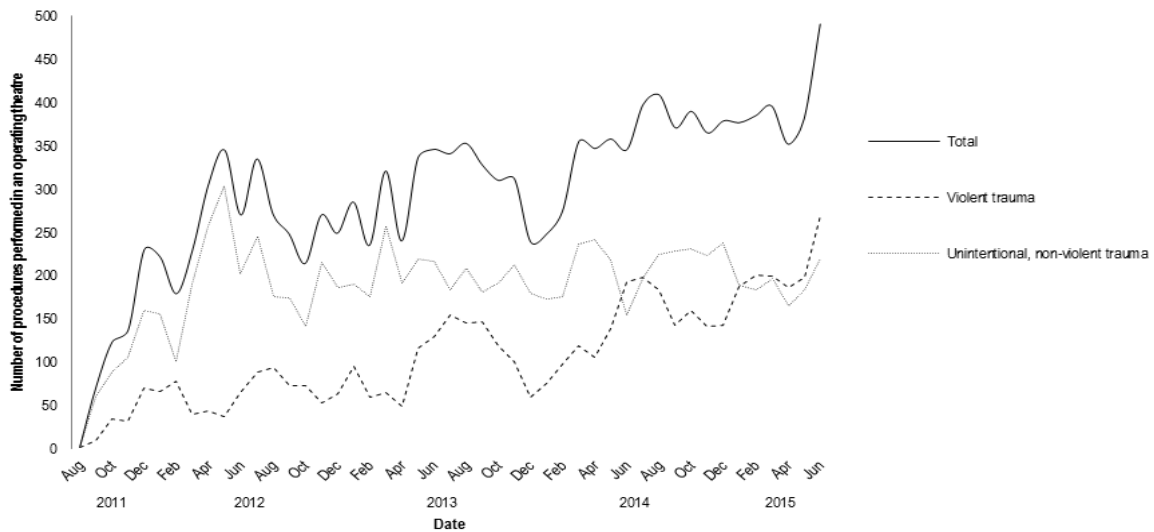
موسسه داکتران بدون سرحد در مرکز ترومای ولایت کندز از ماه آگست سال ۲۰۱۱ فعالیت میکرد^۱. تروما سنتر کندز تنها شفاخانه ازین نوع در زون شمال شرق کشور است. این تروما سنتر خدمات رایگان و با کیفیت را به تمام کسانی که در حوادث ترافیکی، و هم چنان زخمی های نظامی مثل بمب، ماین و گلوله باری مصدوم شده اند ارائه مینمود. اصلاً این شفاخانه ۹۲ بستر داشت اما با افزایش بی پیشینه مریض ها تعداد بستر ها به ۱۴۰ افزایش یافت. مرکز ترومای کندز به دیپارتمنت عاجل، سه عملیات خانه، و یک واحد مراقبت های ویژه یا ای سی یو، بخش ایکس ری، دواخانه، فزیوتراپی و لابراتوار مجهز بود. درین مرکز ۴۶۰ کارمند استخدام شده بود. به تاریخ ۲۴ جون ۲۰۱۵ موسسه یک کلینیک در ولسوالی چهاردره در ۱۵ کیلومتری شهر کندز باز کرد. درین کلینیک زخمی ها خدمات اولیه صحی را قبل از ارسال شدن به شهر کندز دریافت میکردند.

از شروع فعالیت مرکز ترومای کندز در سال ۲۰۱۱ بیشتر از ۱۵۰۰۰ عمل جراحی صورت گرفته و ۶۸۰۰۰ مریض های عاجل تداوی گردیده اند. طوریکه در گراف دیده میشود، تعداد مریض های مرکز ترومای کندز به مرور زمان افزایش یافته اما در سال ۲۰۱۵ رقم تعداد مریض ها خیلی زیاد شده است^۲.

---

^۱ فعالیت های شفاخانه داکتران بدون سرحد در کندز کاملاً رایگان بوده و تمام مریضان را به اساس ضرورت طبی شان بدون در نظر داشت قوم، عقیده مذهبی یا وابستگی سیاسی تداوی میکرد.

^۲ ترومای شدید شامل بمب های جابجا شده در زمین، انفجار بمب ها، تیراندازی، با چاقو زخمی کردن یا حمله می شود. ترومای غیر عمدی عبارت از تصادف موتر، سوختگی های غیر عمدی، یا جراحات دیگر میشود.

در سال ۲۰۱۴ بیشتر از ۲۲۰۰۰ مریض تداوی شده بود که از همان جمله بالای ۴۲۴۱ آن عملیات صورت گرفته است. از ماه جنوری تا ماه آگست ۲۰۱۵ ۳۲۶۲ عمل جراحی انجام شده است.

فعالیت های ام ایس ایف در ولایت کندز بر اساس یک پروسه خیلی دقیق بعد از توافق جانبین درگیر جنگ انجام میشد تا طرف های درگیر بیطرفی شفاخانه را احترام نمایند. برای اینکار ام ایس ایف در افغانستان هم با مسولین صحتی دولت افغانستان و هم با مسولین صحتی گروپ های مخالف به توافق رسیده بودند که موارد مشخص حقوق بین المللی بشردوستانه را که شامل موارد ذیل میشود مراعات نمایند:

- ضمانت این حق که تمام مریض ها و زخمی ها را بدون تبعیض تداوی نماییم.
- حفاظت از مریضان و کارمندان و ضمانت از آزار نرساندن به آنها و قتیکه تحت مراقبت های صحتی اند.
- مصونیت از تعقیب کارمندانی که وظایف صحتی را انجام میدهند.
- احترام به محرمانیت طبی و مریض.
- احترام به پالیسی " منع دخول با اسلحه " به داخل محوطه شفاخانه.

این تعهدات با تمام نظامی های درگیر این جنگ بحث شده و تصدیق شده بود. طرف هایی که این مسایل با آنها بحث شده بود قوای نظامی بین المللی مانند آمریکا (با قوای خاص و قوای عادی آمریکایی)، ISAF، و فرماندهی حمایه ناتو، اردوی ملی افغانستان، پولیس ملی افغانستان، نمایندگی های امنیت ملی و گروپ های مخالف مسلح بودند. تمام طرفدار های درگیر با پالیسی " منع دخول با اسلحه " در داخل شفاخانه ام ایس ایف موافقت کرده و از آن پیروی می نمودند.

این توافقنامه با در نظر گرفتن پالیسی " منع دخول با اسلحه " به داخل شفاخانه ترومای کندز، با اتکا به گارد غیر مسلح موسسه و بحث با طرف های درگیر جنگ و مردم ولایت، عملی شده بود.

۲۸ سپتامبر ۲۰۱۵

صبح زود ۲۸ سپتامبر جنگ شدید بین نیرو های دولت افغانستان و نیرو های طالبان^۴ در شهر کندهار شروع شد. برای تداوی زخمی های جنگ که قرار بود به شفاخانه بیابند، کارمندان شفاخانه پلان تداوی و اوقات کتلوی را آماده نمودند.

ام ایس ایف از کارمندان صحتی و غیر صحتی که برای پیشبرد فعالیت های شفاخانه ضروری بودند خواستند تا در داخل شفاخانه بمانند. تا از رفت و آمد به داخل شهر کندهار و عدم رسیدن به شفاخانه به خاطر جنگ جلوگیری کرده باشند. چاشت همان روز تمام کارمندان داخلی و خارجی که در شفاخانه ضرورت نبودند، به خانه شان ارسال شدند.^۵

مطابق به روال سنتدرد، از ارتباط زخمی و مریض با گروپ پرسیده نمیشد هر چند این از یونیفورم و بعضی مشخصات دیگر معلوم بود که بعضی از زخمی ها از محارب بودند.^۶

در اوایل شروع کار این شفاخانه، بیشتر زخمی ها را قوای دولتی و پولیس تشکیل میدادند اما در شروع هفته و بعد از ۲۸ سپتامبر بیشتر زخمی های شفاخانه را جنگجو های طالب تشکیل میدادند. تناسب در تعداد زخمی های طالبان و قوای امنیتی افغان نظر به موقعیت خط اول جبهه، شدت جنگ، دسترسی به شفاخانه ام ایس ایف یا شفاخانه های دیگر متفاوت بود.

وقتیکه جنگ شدت یافت موسسه از زخمی های دو طرف خواست تا تمامی نشانه های یونیفورم شانرا از بین ببرند چون زخمی های هر دو طرف درگیر در شفاخانه تداوی میشدند و احتمال زدو خورد در داخل شفاخانه بالا بود. این خود روش استندرد برای کاهش خطر زدو خورد در داخل شفاخانه است. نماینده یی از قوای افغانستان به شفاخانه ام ایس ایف آمده و خواستار ریفر زخمی های کارمندان حکومتی شدند که بعد از آن بجز زخمی های شدید، همه شان ریفر شدند. با معلوماتی که کارمندان ما دارند، بعد از واقعه ریفر زخمی های دولت، کدام زخمی دیگر جناح دولت به شفاخانه آورده نشد.

ساعت ۶ بعد از ظهر دو جنگجوی طالب به دروازه شفاخانه ام ایس ایف آمده و اطلاع دادند که ساحه در کنترل آنها است.

تا ساعت ۱۰ شب تیم طبی ام ایس ایف حدود ۱۳۷ مریض به شمول ۲۶ طفل را تداوی کرده بودند. بیشتر مریض ها از اثر شلیک زخمی شده بودند و جراح شفاخانه مصروف تداوی جراحات شدید در قسمت بطن، دست و پا و سر مصروف بود.

^۳ موسسه ام ایس ایف به ارقام طبی تاریخ های ۲۸ سپتامبر الی ۲ اکتبر بخاطر حریق این فایل ها (فایل مریض ها، آرشیف های طبی، و اسناد بستری شدن مریض ها) در داخل شفاخانه، از اثر حمله هوایی دسترسی ندارد.

^۴ ام ایس ایف معمولاً واژه (گروپ های مسلح مخالف) را برای طالبان و گروپ هایی که در افغانستان فعال اند، بکار میبرد. درین سند به این دلیل (نیرو های طالبان) گفته میشود، چون کارمندانی که مصاحبه شده اند آنها را نیرو های طالب می گفتند.

^۵ وقتی نامنی زیاد شد ام ایس ایف فقط همان کارمندانی که خیلی برای فعالیت های طبی و زندگی مریض ضروری اند، را نگه میدارد.

^۶ بحیث موسسه طبی و بیطرف کارمندان موسسه از مریض و زخمی درباره وابستگی به گروپ های مسلح نمی پرسد چون این معلومات طبی نبوده و غیر میباشند. در ریکارد های موسسه حرف (Civilian) یا ملکی بود تا فهمیده شود که مریض ملکی بوده و (Military) M بود تا در قسمت گرفتن سلاح او در دروازه ورودی شفاخانه و در نظر داشت پالیسی منع دخول با اسلحه کمک شده باشد. هیچ معلومات دیگر درباره رابطه مریض با گروپ مسلح ثبت نمیشد. بعد از زخمی شدن قوای نظامی محارب محسوب نشده و در شفاخانه ها تحت قانون بین المللی بشردوستانه محافظت میشوند.

موسسه اعلامیه مطبوعاتی را به نشر رسانید که در آن از افزایش هولناک مریض ها و افزایش بستر های شفاخانه از ۹۲ به ۱۱۰ برای پاسخ گفتن به افزایش بی سابقه زخمی هایی که میامند خبر داد. علاوه برآن در اعلامیه مطبوعاتی از ۱۳۰ مریض که در وارد ها، دهلیز ها و حتا در دفتر بستر شده بودند و پرشدن شفاخانه و ادامه جنگ اشاره شده بود. درین اعلامیه از نگرانی موسسه درباره هجوم زخمی های بیشتر به شفاخانه نیز صحبت شده است.⁷

موسسه با یکی از نمایندگان طالب ملاقات کرده و از ضرورت به ازدیاد بستر برای زخمی های شدید و ادامه جنگ صحبت نمودند. یکی از راه های حل پیشنهاد شده رخصت نمودن بعضی زخمی ها و ریفر آنده زخمی هایی که به مراقبت های صحی ضرورت دارند به کلینک ولسوالی چهاردره را نمودند.

یکی از وسایط نقلیه موسسه که عازم میدان هوایی بود تا تجهیزات عاجل طبی را تسلیم شود حین عبور از خط اول جنگ مورد اصابت گلوله قرار گرفت. کارمند موسسه برای مصونیت اش از موتر فرار نموده بود. روز بعد موتر با تمام تجهیزات عاجل طبی بصورت سالم بدست آمد.

بخاطر افزایش روز افزون جنگ و بخاطر حصول اطمینان، موسسه ام ایس ایف یکبار دیگر کوردینات جی پی ایس شفاخانه را به وزارت دفاع آمریکا، وزارت دفاع افغانستان، وزارت داخله افغانستان و اردوی آمریکا در کابل ایمیل نمود. کوردینات جی پی ایس که شریک ساخته شده بود قرار ذیل بود: $36^{\circ}43'4.29''N$ از شفاخانه و $68^{\circ}51'43.96''E$ برای بخش اداری.

هم وزارت دفاع آمریکا و هم نماینده اردوی آمریکا از رسیدن کوردینات به آنها و شریک ساختن این کوردینات با بخش های دیگر مسولین اطمینان دادند. وزارت داخله افغانستان نیز لفظا از رسیدن مشخصات کوردینات جواب مثبت دادند. ام ایس ایف همچنان یک با یک میانجی از سازمان ملل متحد این مشخصات کوردینات را شریک ساخته بود که او هم از ارسال مستقیم آن به حمایت قاطع عملیاتی اطمینان داد.

چهارشنبه ۳۰ سپتمبر

از ۱۳۰ مریض که در روز چهارشنبه تداوی شده بودند، ۶۵ تن آنان زخمی های طالب بودند. در همان روزخیلی از مریض ها شفاخانه را ترک کردند هرچند به معیارات خارج شدن از بستر برابر نبودند. احتمالا به یکی ازین دو دلیل شفاخانه را ترک کرده اند. اول، بعد از بحث با نماینده طالبان روی خارج کردن بعضی مریض ها بخاطر خالی شدن بستر و دوم به دلیل شایعاتی که دولت آماده حمله برای گرفتن دوباره شهر کندز است. درعین زمانیکه خیلی مریض ها شفاخانه را ترک میکردند، مریض های دیگر بستری میشدند.

در روز چهارشنبه موسسه ام ایس ایف متوجه شد که دو تن از زخمی های بستری در شفاخانه ظاهرا از مقامات بلند رتبه طالب بودند. به دلایل زیر متوجه این مسله شدیم: اول، این زخمی ها توسط چندین جنگجو به شفاخانه آورده شدند و دوم بصورت منظم از وضعیت صحی مریض معلومات گرفته شده و کوشش میشد زودتر تداوی شوند تا به زودی شفاخانه رخصت شوند.

پنجشنبه ۱ اکتبر

مقامات دولت آمریکا در واشتنگتن از موسسه ام ایس ایف درخواست معلومات کرد که آیا در شفاخانه و موقیعت های دیگر این موسسه طالبان (تجمع) ندارند و آیا کارمندان موسسه مصون هستند؟ موسسه در جواب آنها گفته بود که تمام کارمندان با آخرین تلاش هایشان در شفاخانه کندز فعالیت می نمایند. علاوه بر دیگران درین شفاخانه طالبان زخمی نیز تداوی میشوند و بعضی به کلینک ولسوالی چهاردره کندز ریفر شده اند.

ام ایس ایف همچنان اظهار نمود که با دو طرف صحبت شده که برای ادامه فعالیت موسسه، هر دو جناح جنگ باید ساختمان های طبی را احترام نموده و از حمله به آن بپرهیزند. یک منبع ملکی رابط از سازمان ملل نیز به ام ایس ایف توصیه نموده بود که به دلیل بمباردمان کنندز باید موقعیت ما در همان مشخصه جی پی اس حفظ گردد.

جمعه ۲ اکتبر

علاوه بر پرچم موسسه که در دروازه ورودی آویزان بود، دو پرچم دیگر در بام شفاخانه نیز هموار شده بود.⁸ علاوه بر آن شفاخانه ترومای کنندز تنها موقعیتی در کنندز بود که در شب بمبارد برق داشت که این برق از جنراتور تامین میشد.

مقامات دیپلماتیک استرالیایی و فرانسوی با موسسه ام ایس ایف به تماس شده و از موجودیت خطر اختطاف کارمندان بین المللی موسسه اطلاع دادند. این متعاقب به درخواستی بود که سفارت فرانسه از موسسه درباره شماره تماس کارمندان بین المللی خواستار معلومات بودند تا در صورت اختطاف شان استفاده گردد.⁹ در تیم موسسه ام ایس ایف دو فرانسوی و یک استرالیایی شامل بود. علاوه بر اینها شهروندان کیوبا، مالیزیا، هنگری، آفریقای جنوبی و فلپینی ها نیز شامل تیم بودند. بخاطر ارزیابی داخلی، موسسه خطر احتمال اختطاف کارمندان خارجی اش را در داخل تیم در کنندز، کابل و دفتر مرکزی اش بحث نمودند. بعد از این بحث ها تصمیم بر آن شد تا آمادگی های امنیتی برای کم کردن خطر اختطاف بیشتر شود. تمام کارمندان داخلی و خارجی که در وظیفه نبودند باید در اتاق های مصون در در تهکوی و اتاق های اداری باید میخوابیدند.

در سال ۱۰ شب بیشتر از ۱۰۰ کارمند و پایواز¹⁰ در تهکوی پایین ICU و اتاق مریضان بستری خوابیده بودند. با نزدیک شدن جنگ به شفاخانه، تهکوی یک جای مصون ساخته شده بود. کسانیکه بعد از ۱۰ شب بیدار بودند از آرامی جنگ نظر به روز قبل صحبت میکنند.

قبل از شروع حمله هوایی در آن شب، تمام کارمندان موسسه میگویند که شفاخانه و اطراف آن خیلی آرام بود. نه صدای جنگ، فیر، طیاره و نه صدای انفجاری در نزدیکی شفاخانه شنیده میشد. حتا بعضی کارمندان گفته اند که میشد در صحن شفاخانه در هوای آزاد ایستاده شوند کاریکه روز های قبل به دلیل آمدن مرمی از اطراف شفاخانه در روز های قبل نمیشد. کارمندان همچنان تصدیق میکنند که دروازه های ورودی شفاخانه بسته بوده و گارد های غیر مسلح دفتر در وظیفه بوده اند.

حدودا از ۱۲:۲۰ صبح تا ۱:۱۰ صبح کواردیناتور موسسه محوطه شفاخانه را برای حصول اطمینان از امنیت دور میزد. کوردیناتور تصدیق میکند که شفاخانه آرام بوده و هیچ جنگجویی داخل شفاخانه نبوده است. علاوه بر آن در شفاخانه و اطراف آن جنگ نبوده و صدای جنگ از نزدیکی های شفاخانه شنیده نمیشد. تمام گاردهای ام ایس ایف در وظیفه بوده و تمام محوطه شفاخانه زیر کنترل بوده است.

تمام کارمندان ام ایس ایف راپور میدهند که پالیسی " منع دخول با اسلحه " جدا پیروی میشد¹¹. در هفته قبل از حمله هوایی پالیسی " منع دخول با اسلحه " جدا تعقیب و عملی شده و همیشه کنترل میشد. تمام کارمندان موسسه از همکاری اردوی ملی افغان و طالبان در زمینه نیاوردن اسلحه به داخل شفاخانه راپور دادند.

⁸ روز جمعه جنگ در ساحه اطراف شفاخانه به گونه چشمگیری کم شده بود. به همین دلیل کارمندان بدون حراس از مرمی پرچم دفتر را بالای بام شفاخانه هموار نمودند.

⁹ موسسه ام ایس ایف این معلومات را روز چهارشنبه ۳۰ سپتمبر داده بود.

¹⁰ مطابق به پالیسی دفتر برای هر مریض یک پایواز در داخل شفاخانه اجازه بود.

¹¹ از شروع فعالیت این مرکز فقط بعضی موارد استثنائی بوده که مریض وخیم به شفاخانه رسیده و به دلیل وخامت وضعیت مریض و تلاشی آنهایی مریض را آورده بودند به داخل وراد عاجل روان میشد. فقط درین حالت پالیسی " منع دخول با اسلحه " نقض شده و متعاقبا به زودی تطبیق میشد.

یافته ها از تمام منابع ام ایس ایف نشان میدهد که محوطه شفاخانه کاملاً در کنترل ام ایس بوده و هیچ فیری از شفاخانه یا در چهار اطراف شفاخانه نشده است.

معلومات طبی از ۲۸ سپتمبر تا ۲ اکتبر

از ۲۸ سپتمبر تا ۲ اکتبر ام ایس ایف روزانه ۱۱۷ مریض را بستر میکرد. این مریضان معمولاً همان مریضانی بودند که از اثر خشونت زخمی شده بودند.

تنها در ۶ روز (۲۸ سپتمبر الّا ۲ اکتبر ۲۰۱۵) ۳۷۶ مریض تنها در وارد اتاق عاجل تداوی شده بود. همان نمبریکه به کتگوری "سرخ" و "سیاه" شدت کیس های گرفته شده را نشان میدهد¹². در ۲۸ سپتمبر ۳۲٪ مریض ها کتگوری سرخ و سیاه بودند که این رقم به ۵۳٪ در ۲۹ سپتمبر افزایش یافت. باز هم در تاریخ ۳۰ سپتمبر به ۳۵٪ کاهش یافته بود. در اول اکتبر این رقم به ۵۰٪ افزایش یافت. در دوم اکتبر این رقم به ۲۶٪ کاهش یافت.

در ماه های قبل از این دوره مریضان کتگوری سرخ و سیاه فقط ۵٪ مریضان را در اتاق عاجل تشکیل میدادند. هفته قبل از حادثه، کارمندان ام ایس ایف دلیل مریضان وخیم را زخمی های شدید جنگ دانسته اند و گفته اند که فقط همان زخمی های شدید با خطر گرفتن خط مقدم جبهه به داخل شهر برای تداوی آورده میشدند.

از مجموع ۳۷۶ مریضی که در جریان شش روز در اتاق عاجل تداوی شدند، ۱۱٪ آن خانمها و ۱۶٪ اطفال زیر ۱۵ سال بودند. شفاخانه ام ایس ایف مجموعاً ۱۳۸ عمل جراحی را انجام داده است که ۲۹٪ این عملیات های جراحی هفته قبل از حمله هوایی در عملیات خانه، برای لاپراتومی بوده است¹³.

حمله هوایی آمریکا (صبح وقت روز ۳ اکتبر ۲۰۱۵)

به گفته همه کسانی که پرسیده شده اند حمله هوایی نیرو های آمریکایی بین ۲:۰۰ تا ۲:۰۸ دقیقه صبح روز سوم اکتبر شروع شد.

هرچند حمله در نصفه های شب بود، با آنهم شفاخانه مملو از مریض بوده و کاملاً فعال بود. کارمندان صبحی با استفاده از همان شب آرام مصروف تداوی زخمی هایی شدند که منتظر مانده بودند اما نوبت شان نرسیده بود. وقتیکه حمله هوایی شروع شد ۱۰۵ مریض در شفاخانه بستری بود. ام ایس ایف تخمین میکند که بین سه و چهار مریض از قوای دولتی و حدود ۲۰ مریض از زخمی های طالبان بودند. ۱۴۰ کارمند داخلی و ۹ کارمند خارجی موسسه به اضافه یک نماینده¹⁴ صلیب سرخ یا ICRC در وقت حمله در شفاخانه حاضر بودند.

گفته شده که حمله مدت یک ساعت ادامه پیدا کرده است. اما بعضی ها گفته اند که حمله یک ساعت و پانزده دقیقه دوام کرده و تقریباً بین ۳:۰۰ تا ۳:۱۵ دقیقه صبح ختم شده است.

---

¹² مریض با کتگوری سرخ همان مریض هایی اند که به مراقبت عاجل ضرورت دارند. مریض با کتگوری سیاه به همان مریضانی گفته میشود که قبل از رسیدن به شفاخانه و یا در شفاخانه فوت شده باشند. بر علاوه رنگ های زرد و سبز نیز در بخش عاجل برای مریضان استفاده میشود که اساس آن سیستم تریاژ آفریقای جنوبی است.

¹³ لاپراتومی عبارت از عملیات جراحی عاجل در قسمت بطن مریض است که برای نجات زندگی او انجام میشود.

¹⁴ از ۲۸ سپتمبر دو کارمند ICRC کارمندان صبحی را در شفاخانه یاری میرساندند. در زمان حمله یکی از این دو کارمند در شفاخانه حاضر بود. ۱۴۰ کارمند در داخل شفاخانه بودند که از این جمله ۸۰ کارمند در شیفت مصروف کار بودند.

معلومات خلاصه از تماس های تلفونی ام ایس ایف در جریان حمله هوایی نیروهای آمریکایی¹⁵

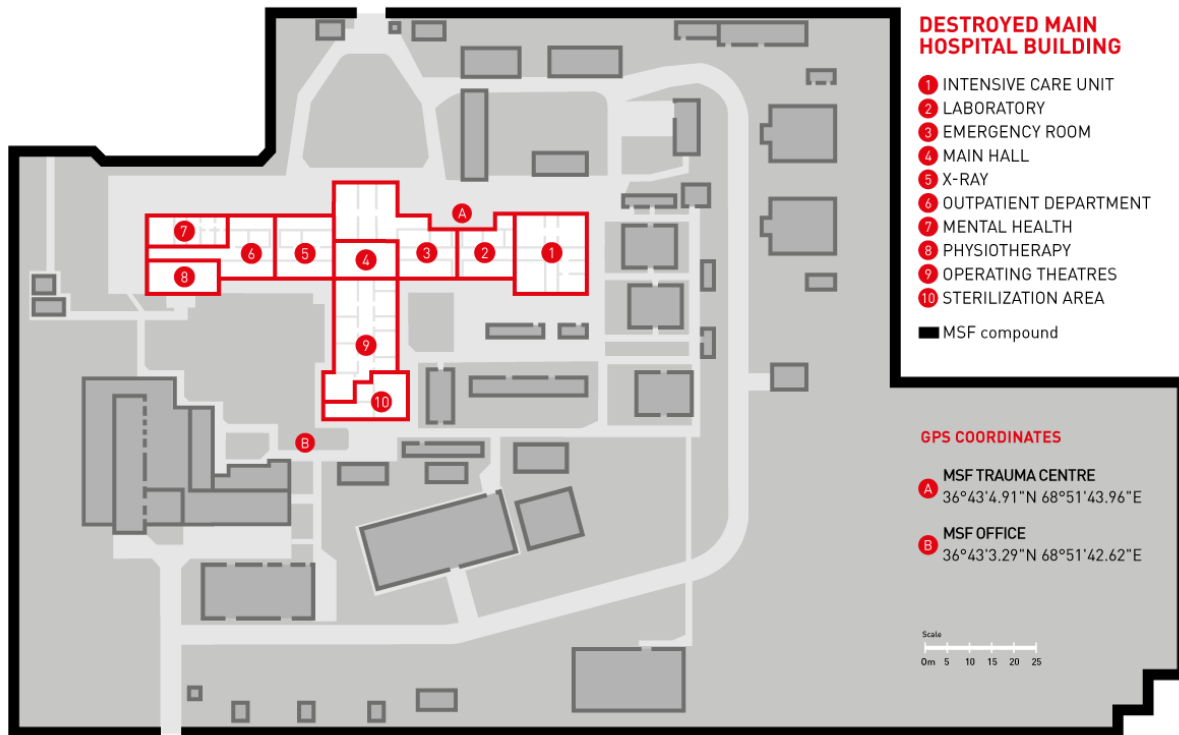
- موسسه برای توقف حمله هوایی چندین بار تلفون نموده و پیام کتبی ارسال نموده است:
- ۲:۱۹ صبح: نماینده دفتر کابل موسسه ام ایس ایف به نماینده حمایت قاطع از نیرو های افغانستان در کابل زنگ زده شده بود که شفاخانه مورد حمله هوایی قرار گرفته است.
  - ۲:۲۰ صبح: نماینده دفتر کابل موسسه ام ایس ایف به ICRC تلفونی اطلاع دادند که شفاخانه مورد حمله هوایی قرار گرفته است.
  - ۲:۳۲ صبح: نماینده دفتر کابل موسسه ام ایس ایف به رابط بخش نظامی – ملکی موسسه OCHA تماس گرفته شده و اطلاع داده شد که شفاخانه مورد حمله هوایی قرار گرفته است.
  - ۲:۳۲ صبح: ام ایس ایف نیویارک به وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا تماس گرفته و از حمله هوایی اطلاع دادند.
  - ۲:۴۵ صبح: ام ایس ایف پیام کتبی از بخش نظامی – ملکی موسسه OCHA در افغانستان دریافت نمود که در آن از شریک شدن پیام از چندین چینل خبر میداد.
  - ۲:۴۷ صبح: ضمن یک پیام کتبی به حمایت قاطع از نیرو های افغانستان از کشته شدن یک کارمند و مفقود بودن خیلی از کارمندان شریک ساخته شد.
  - ۲:۵۰ صبح: ام ایس ایف وزارت داخله را به سطح کابل از حمله خبر داده و آنها گفته بودند که با نیروهای زمینی شان تماس میگیرند.
  - ۲:۵۲ صبح: ام ایس ایف از حمایت قاطع نیروهای افغانستانی این جواب را دریافت کرد “ از شنیدن این خبر متاسفم اما هنوز نمیدانیم چه واقع شده است”
  - ۲:۵۶ صبح: پیام کتبی از دفتر کابل ام ایس ایف به حمایت قاطع نیروهای افغانستان ارسال شده که در آن از توقف حمله و گمانه زنی از تلفات زیاد صحبت شده بود.
  - ۲:۵۹ صبح: جواب پیام کتبی از حمایت قاطع نیرو های افغانستان که نوشته بود : آخرین تلاش هایم را کرده و برای همه تان دعا میکنم.
  - ۳:۰۴ صبح: پیام کتبی دیگر از ام ایس ایف به حمایت قاطع نیرو های افغانستان ارسال شده بود که در آن نوشته شده بود که شفاخانه را آتش گرفته است.
  - ۳:۰۷ صبح: پیام کتبی دیگر از ام ایس ایف به بخش نظامی – ملکی موسسه OCHA ارسال شده بود که در آن از آتش گرفتن شفاخانه به آنها معلومات داده شده است.
  - ۳:۰۹ صبح: یک پیام کتبی از بخش ملکی – نظامی OCHA به ام ایس ایف ارسال شد که در آن از توقف حمله هوایی پرسیده شده بود.
  - ۳:۱۰ صبح: و ۳:۱۴ صبح ام ایس ایف نیویارک به وزارت دفاع ایالات متحده آمریکا تماس گرفته و از ادامه حمله هوایی خبر دادند.
  - ۳:۱۳ صبح: پیام کتبی به OCHA ارسال شد که در آن از توقف حمله خبر میداد.
  - ۳:۱۵ صبح: از بخش نظامی – ملکی موسسه OCHA در کابل پیام کتبی دریافت شد که در آن از شریک ساختن معلومات به حمایت قاطع نیرو های افغانستان و CJOC در کابل، و همچنان اردوی ملی در کابل و شمال افغانستان خبر میداد.
  - ۳:۱۸ صبح: پیام کتبی توسط ام ایس ایف نیویارک به وزارت دفاع آمریکا ارسال شده بود که از کشته شدن یک کارمند و ناپدید بودن خیلی ها یاد آوری شده بود.

چندین حمله هوایی دقیق و ساختمان اصلی شفاخانه را هدف قرار داد اما ساختمان های دیگر در محوطه شفاخانه نسبتاً دست ناخورده ماندند. این ساختمانی که مورد هدف قرار گرفت درست همان ساختمانی است که مشخصات جی پی اس آن با طرف های درگیر شریک شده بود (کوردینات جی پی اس دقیقاً از پیش روی ساختمان اصلی شفاخانه گرفته شده بود).

¹⁵ تمام وقت هایی که درین راپور آورده شده وقت کابل افغانستان است. (GMT+4:30)

MSF TRAUMA HOSPITAL KUNDUZ, AFGHANISTAN

وقتیکه اولین حمله هوایی ساختمان اصلی شفاخانه را هدف قرار داد، از مجموع سه عملیات خانه دو عدد آن استفاده میشد. سه کارمند خارجی و بیست و سه کارمند داخلی در حین حمله مصروف تداوی و عمل جراحی در عین ساختمان بودند. در مجموع ۸ مریض در بخش مراقبت های عاجل، ۶ مریض در ساحه عملیات خانه بودند.

آنهایی که از این حمله هوایی نیرو های آمریکایی جان سالم بردند، شواهد عینی حادثه از نقاط مختلف محوطه شفاخانه ام ایس ایف بودند.

کارمندان میگویند اولین اتاقیکه مورد هدف قرار گرفته بود بخش مراقبت های عاجل بود که در آن بعضی مریض هایی که توان حرکت را نداشتند تداوی میشدند و حتا دستگاه تنفس مصنوعی به آنها وصل بود. از جمله ۲ طفل در همین بخش بستری بودند. کارمندان ام ایس ایف در وقت حمله مصروف تداوی همین مریضان بودند که مستقیم از اثر حمله و یا آتش بعد از حمله از بین رفتند. مریض هایی که بی حرکت بودند در تخت هایشان سوختند.

بعد از هدف قرار دادن بخش مراقبت های عاجل، حمله از طرف شرق بطرف غرب ساختمان شفاخانه ادامه پیدا کرد. بخش مراقبت های عاجل، آرشیف، لابراتوار، اتاق ایمرجنسی، ایکسری، دیپارتمنت مراقبت سراپا، بخش صحت روانی، دیپارتمنت فزیوتراپی و عملیات خانه ها در موج از حملات کاملاً تخریب شدند.

تیم طبی ام ایس ایف در عملیات خانه ها، بعد از اولین حمله از عملیات خانه فرار نموده به اتاق تعقیم سازی پناه بردند. دو مریض بالای تخت های عملیات در دو عملیات خانه از اثر حمله هوایی جا بجا کشته شدند.

کارمندان خارجی موسسه که در بخش اداری خوابیده بودند از اثر صدای انفجار حمله اول بیدار شدند. یک نرس خود را در حالی به بخش اداری میرساند که سر تا پایش مملو از گرد و خاک و خون بوده و بازوی چپ او بخاطر انفجار قطع شده بود اما فقط پوست دست، بازویش را نسبی نگه داشته بود. همین نرس از چشم چپ و گردن خونریزی داشت. برای بهبود نسبی او، تیم طبی در داخل بخش اداری در صدد تداوی ضروری شدند.

حمله هوایی ادامه داشت و بیشتر کارمندان گفته بودند حمله توسط طیاره AC-130 صورت می‌گرفته که در اطراف شفاخانه می‌چرخیده است. خیلی از کارمندان موسسه در مصاحبه شان گفته اند که آنها صدای انفجار هایی بزرگی را شنیده اند که زمین را تکان میداد. گفته شده که انفجار های قویتر از اثر تیرباران شلیک متمرکز بوده است. کارمندان ام ایس ایف همچنان میگفتند که از طیاره هم بالای شفاخانه فیر میشده است.

خیلی از کارمندان شاهد کشته شدن بعضی ها بودند که در صدد فرار از ساختمان اصلی شفاخانه در حین حمله بودند اما به اثر شلیک از طیاره از بین رفتند. بعضی از منابع اما گفته اند که وقتی مردم شروع به فرار نمودند، از طیاره بالایشان فیر میشد. داکتران و کارمندان صحی ام ایس ایف هم وقتیکه در حال فرار از ساختمان اصلی شفاخانه به بخش های مختلف محوطه بودند نیز بالایشان فیر شده است.

یکی از کارمندان ام ایس ایف چشم دیدش را از حالت ایکه یک مریض بالای ویل چیر قصد فرار را داشت اما از چره حمله هوایی کشته شد. یکی از داکتران شفاخانه در اثر حمله پایش قطع شده بود. بعدا او بالای میزدفتریکه، میز عملیات ساخته بودند، وفات نمود. یکی دیگر از کارمندان ام ایس ایف شاهد صحنه بی بوده که در آن مردم برای نجات کوشش به فرار میکردند اما بیهوش شده و می افتادند. یکی از کارمندان ام ایس ایف در اثر حمله هوایی و چره گردنش جدا شده است.

از چشم دید کارمندان موسسه و تصاویر چنان برمیاید که ساختمان اصلی شفاخانه هدف اصلی حمله بوده است اما جاهای دیگر شفاخانه نیز آسیب دیده است. مثلا در بخش جنوبی محوطه شفاخانه دو گارد غیر مسلح ام ایس ایف به دلیل چره خوردگی جنازه های شان پیدا شد.

MSF TRAUMA HOSPITAL KUNDUZ, AFGHANISTAN

MSF TRAUMA CENTRE
36°43'4.91"N 68°51'43.96"E

MSF OFFICE
36°43'3.29"N 68°51'42.62"E

BEFORE

21 June 2015

AFTER

8 October 2015

■ MSF compound

همانطوریکه در تصاویر ستلایت دیده میشود و هر چند هدف اصلی حمله ساختمان شفاخانه بوده اما با آنهم بعضی اتاق ها تخریب نشده اند. این شامل بخش شرقی عملیات خانه و مخصوصا بخش استریلایزیشن که در آن بعد از اولین حمله بیشتر کارمندان عملیات خانه ها پنهان شده بودند.

هیچ یکی از کارمندان ام ایس ایف موجودیت جنگجویان مسلح یا افرادی که جنگ میکردند را در داخل محوطه شفاخانه قبل و در جریان حمله هوایی تصدیق نمیکنند.

حمله نیرو های هوایی آمریکایی تقریباً بین ساعات ۳:۰۰ الی ۳:۱۳ صبح توقف نمود.

درین حمله مجموعاً ۳۰ نفر کشته شده است. ازین جمله ۱۰ مریض که شناسایی میشدند، ۱۳ کارمندیکه شناسایی میشدند و ۷ جسدیکه به گونه بی سوخته بودند که قابل شناسایی نبودند. روند شناسایی این اجساد که دفن شده اند جریان دارد. یک کارمند ام ایس ایف و دو مریض مفقود اند. احتمال می رود این کارمند و دو مریض در بین اجساد باشند که شناسایی نمیشوند اما گفتن این مشکل است چون تحقیقات قانونی درین باره پایان نیافته است. دربین همین اجسادیکه شناسایی نمیشود احتمال موجودیت پایواز های مریض نیز بالا است. این آخرین ارقام از تلفات نیست ممکن جسد های دیگر نیز از زیر خرابه های شفاخانه بدست بیاید.

بعد از حمله نیروهای هوایی آمریکا (۳ اکتبر¹⁶)

وقتی که حمله تمام شد کارمندان ام ایس ایف از صحنه پراز هرج و مرج صحبت میکنند که زخمی هایی زیادی در حالت شوک، استفراغ و یا چیغ زدن به داخل بخش اداری آورده میشد.

از ۳ تا ۴ صبح خیلی از کارمندان ام ایس ایف در جاهایی که پناه برده بودند، در همانجا باقی ماندند. بعضی از کارمندان دیگر محوطه شفاخانه را گشت میزدند تا از همکاران (معمولاً کارمندان طبی از عملیات خانه، بخش عاجل و بخش مراقبت های ویژه) گم شده شان اطلاعی بدست بیاورند.

بعد از حمله هوایی بعضی از کارمندان شفاخانه، برای نجات زخمی ها کار را شروع کردند. کارمندان تجهیزات طبی باقی مانده را سریع جمع نموده و یکی از اتاق های اداری را با میزدفتر و میز آشپزخانه به اتاق عاجل تبدیل نموده و عملیات جراحی را شروع نمودند. تیم طبی بعداً شروع به تریاژ نمودند تا مریض های عاجل را از مریض نا عاجل تشخیص دهند. کارمندان زخمی که وضعیت شان خراب بود کسانی بودند که پایش را از دست داده بود، رگ های بطن او پاره شده بود، جراحات داخل سینه بودند. کارمندان ام ایس تلاش نمودند تا خونریزی های شدید را جلوگیری نمایند، به بعضی ها به دلیل کم بود ولیوم خون شاک داده شد و برای بعضی ها تداوی درد شان شد. حداقل دو تن از کارمندان ام ایس ایف در جریان عملیات ها در بخش اداری وفات نمودند.

کوردیناتور ام ایس ایف به امبولانس های وزارت صحت عامه در کندز تیلیفون کرد تا مجروحین را انتقال دهد.

امبولانس های وزارت صحت عامه حدود ۵:۴۵ صبح به شفاخانه رسید. چندین تن از کارمندان ام ایس ایف گفتند که با آمدن امبولانس بعضی از عساکر قوای خاص افغان داخل شفاخانه شده و بعضی هم در دروازه منتظر ماندند.

امبولانس های شفاخانه ام ایس ایف و وزارت صحت عامه دوبار زخمی ها را به شفاخانه دولتی منتقل ساختند. در زمان انتقال مریض ها توسط امبولانس خیلی بی نظمی شده بود چون تعداد مریض هایی که باید ریفر میشدند زیاد بود و در عین زمانیکه جنگ نیز در بیرون محوطه شفاخانه جریان داشت، قوای خاص افغان نیز داخل شفاخانه شده بودند. بعضی از اعضای قوای خاص افغان در حین انتقال زخمی ها به شفاخانه های دولتی به دنبال زخمی های طالبان بودند. ساعت ۶:۰۰ صبح به یکی از امبولانس ها که از دروازه شفاخانه بیرون میشد مرمی خورده که هنوز آثار آن موجود است.

¹⁶ امکان تشخیص اینکه حمله را نیرو های آمریکایی انجام داده از داخل شفاخانه ناممکن بوده است. اما به دلیل اعترافات مکرر دولت آمریکا و نماینده نظامی آنها در رسانه ها این حمله به آنها نسبت داده شده است.

بین ساعات ۷:۳۰ الی ۸:۰۰ صبح همه کارمندان خارجی و نماینده ICRC به سوی میدان هوایی تخلیه شدند. اردوی ملی افغان پیشنهاد کرد تا تیم ام ایس ایف با وسایط نقلیه آن ها سفر نمایند اما تیم ترجیح داد با وسایط نقلیه مشخص این سازمان به سوی میدان هوایی راه بیفتند. تصمیم بر آن شد تا وسایط اردوی ملی افغان در جلو و عقب وسایط مربوط ام ایس ایف حرکت نمایند.

در حدود ساعت 8:30 کارمندان باقی مانده در مرکز تروما گزارشی را مبنی بر شروع جنگ در روبروی دروازه اصلی شفاخانه شریک کردند. کسانی که در شفاخانه باقی مانده بودند بر اثر شدت جنگ مجبور شدند تا یک ساعت دیگر را نیز در زیر زمینی سپری نمایند.

نتیجه اولیه

ام ایس ایف با استناد به بازبینی حقایق قبل، در جریان و بعد از حمله هوایی نیروهای آمریکایی مورخ ۳ اکتبر ۲۰۱۵ نقاط پایین را رهنمون میسازد:

- برای احترام به اصل بی طرفی در ارائه خدمات صحتی بر اساس قوانین بشردوستانه قابل اجرا پیش از حمله، توسط همه طرف های درگیر توافق صورت گرفته و قبل از حمله نیز پابرجا بود.
  - تروما سنتر کندز در حالی فعالیت می کرد و مورد حمله قرار گرفت، که 105 نفر مریض بستر بوده و عملیات جراحی در جریان حمله هوایی ادامه داشته است.
  - قواعد ام اس اف در شفاخانه جدا احترام و رعایت می گردید از جمله اصل " منع دخول با اسلحه " شدیداً رعایت می شد و در جریان حمله هوایی شفاخانه به طور کامل در کنترل ام اس اف بود.
  - بر علاوه اینکه کدام جنگجوی مسلحی در داخل محوطه شفاخانه وجود نداشته است، در جریان حمله هوایی جنگ در داخل شفاخانه یا در همسایگی شفاخانه نبوده است.
  - مختصات چی پی اس که برای گروه های مسلح داده شده بود، دقیق بوده و تیم های ام اس اف در کابل و نیویورک طرف های جنگ را از مختصات یاد شده به خاطر جلوگیری از حمله هوایی باخبر ساخته بودند.
- بر اساس نتایج یاد شده ، نیاز فوری به توافق و شناخت روشن و دقیق از قواعد مشخص برای فعالیت شفاخانه ها در مناطق جنگی احساس می شود این بدین معنی است که :
- شفاخانه فعال برای تداوی بیماران مثل شفاخانه کندز باید حق محفوظ را از دست نداده و نباید مورد حمله قرار میگرفت.
  - زخمی های جنگجویان باید بدون هرگونه تبعیض مداوا شده و نباید بر آنان حمله صورت گیرند.
  - کارمندان صحتی نباید به دلیل مداوای زخمی های جنگجویان مسلح مجازات شده یا مورد حمله قرار بگیرند.